

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ Y TẾ

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC

TRẦN THỊ LÝ

**ĐẶC ĐIỂM HÌNH ẢNH NỘI SOI THỰC QUẢN - DẠ DÀY
Ở BỆNH NHÂN XƠ GAN ĐIỀU TRỊ TẠI BỆNH VIỆN
TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN NĂM 2018 - 2019**

LUẬN VĂN BÁC SỸ NỘI TRÚ

THÁI NGUYÊN – NĂM 2019

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

BỘ Y TẾ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC

TRẦN THỊ LÝ

**ĐẶC ĐIỂM HÌNH ẢNH NỘI SOI THỰC QUẢN - DẠ DÀY
Ở BỆNH NHÂN XƠ GAN ĐIỀU TRỊ TẠI BỆNH VIỆN
TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN NĂM 2018 - 2019**

Chuyên ngành: Nội khoa

Mã số: NT 62.72.20.50

LUẬN VĂN BÁC SỸ NỘI TRÚ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. DƯƠNG HỒNG THÁI

THÁI NGUYÊN – NĂM 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu nghiên cứu trong luận văn là trung thực, chính xác và chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận văn

Trần Thị Lý

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành được luận văn này, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn đến: Ban giám hiệu, phòng Đào tạo, Bộ môn Nội và các bộ môn trường Đại học Y – Dược Thái Nguyên, tập thể các bác sỹ, cán bộ nhân viên Khoa nội Tiêu hóa, Phòng Kế hoạch tổng hợp và các khoa phòng thuộc Bệnh viện Trung ương Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện tốt nhất cho tôi được học tập, nghiên cứu và thực hiện luận văn tốt nghiệp.

Xin bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc đến PGS.TS. Dương Hồng Thái – Trưởng Bộ môn Nội Trường Đại học Y – Dược Thái Nguyên, người thầy đã dành thời gian trực tiếp hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và hoàn thiện luận văn này.

Xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo bộ môn Nội đã tận tình giảng dạy, góp ý và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tôi cũng xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành nhất đến gia đình, chồng tôi, Diệp Chi bé nhỏ và bạn bè thân yêu đặc biệt là các thành viên lớp BSNT K10 luôn là nguồn động viên to lớn đã cho tôi nghị lực và niềm tin trong những lúc khó khăn để thực hiện luận văn này.

Cuối cùng tôi xin cảm tạ và đánh giá cao sự hợp tác của những bệnh nhân trong nghiên cứu. Họ là những người thầy đã lặng lẽ giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Xin gửi đến tất cả mọi người lòng biết ơn chân thành !

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2019

Học viên

Trần Thị Lý

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

AASLD	American Association for the Study of Liver Disease	Hiệp hội nghiên cứu bệnh gan Hoa Kỳ
ALTMC		Áp lực tĩnh mạch cửa
BDDTAC		Bệnh dạ dày tăng áp cửa
BN		Bệnh nhân
CS		Cộng sự
GAVE	Gastric Antral Vascular Ectasia	Giãn mạch máu vùng hang vị
GOV	Gastroesophael Varices	Giãn tĩnh mạch thực quản dạ dày
HVPG	Hepatic Venous Pressure Gradient	Độ chênh áp lực tĩnh mạch gan
IGV	Isolated Gastric Varices	Giãn tĩnh mạch đơn độc ở dạ dày
SEC	Sinusoidal Endothelial Cell	Tế bào nội mạc mạch máu xoang gan
TAC		Tăng áp cửa
THBH		Tuần hoàn bàng hệ
TM		Tĩnh mạch
TMTQ		Tĩnh mạch thực quản
XHTH		Xuất huyết tiêu hóa

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT.....	iii
MỤC LỤC.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vi
DANH MỤC HÌNH VÀ BIỂU ĐỒ	viii
ĐẶT VẤN ĐỀ.....	1
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN.....	3
1.1. Đại cương về xơ gan	3
1.2. Một số tổn thương thực quản – dạ dày ở bệnh nhân xơ gan trên nội soi và cơ chế bệnh sinh	4
1.3. Nghiên cứu trong nước và ngoài nước về hình ảnh nội soi thực quản – dạ dày ở bệnh nhân xơ gan.....	18
CHƯƠNG 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	24
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	24
2.2. Thời gian, địa điểm nghiên cứu	25
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	25
2.4. Chỉ tiêu nghiên cứu	26
2.5. Kỹ thuật thu thập số liệu và tiêu chuẩn đánh giá.....	27
2.6. Xử lý số liệu	35
2.7. Đạo đức nghiên cứu	35
2.8. Sơ đồ nghiên cứu.....	36
CHƯƠNG 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	37
3.1. Đặc điểm chung của nhóm nghiên cứu.....	37
3.2. Đặc điểm hình ảnh nội soi thực quản – dạ dày của đối tượng nghiên cứu.....	42
3.3. Mối liên quan giữa một số hình ảnh nội soi thực quản – dạ dày với một số đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng bệnh nhân xơ gan	45

CHƯƠNG 4: BÀN LUẬN.....	52
4.1. Đặc điểm chung của nhóm nghiên cứu.....	52
4.2. Đặc điểm hình ảnh nội soi thực quản – dạ dày của đối tượng nghiên cứu.....	57
4.3. Mối liên quan giữa một số hình ảnh nội soi thực quản – dạ dày với một số đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng bệnh nhân xơ gan	63
KẾT LUẬN	71
KHUYẾN NGHỊ.....	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1: Thang điểm Child – Pugh.....	31
Bảng 3.1: Tỷ lệ mắc bệnh theo tuổi	37
Bảng 3.2: Phân bố bệnh theo nghề nghiệp và địa dư.....	38
Bảng 3.3: Các xét nghiệm cận lâm sàng của đối tượng nghiên cứu	40
Bảng 3.4: Các triệu chứng xơ gan trên siêu âm 2D	41
Bảng 3.5: Đặc điểm mức độ xơ gan của đối tượng nghiên cứu.....	41
Bảng 3.6: Đặc điểm tĩnh mạch thực quản của đối tượng nghiên cứu.....	42
Bảng 3.7: Vị trí giãn tĩnh mạch thực quản trên nội soi.....	43
Bảng 3.8: Dấu đỏ trên búi giãn tĩnh mạch thực quản	43
Bảng 3.9 : Vị trí giãn tĩnh mạch dạ dày trên nội soi	43
Bảng 3.10: Mức độ và vị trí BDDTAC trên nội soi.....	44
Bảng 3.11: Vị trí vết trợt dạ dày trên nội soi	44
Bảng 3.12 : Tỷ lệ loét dạ dày ở bệnh nhân xơ gan.....	44
Bảng 3.13: Phân bố các dạng tổn thương viêm của đối tượng nghiên cứu	45
Bảng 3.14: Mối liên quan giữa giãn tĩnh mạch thực quản với THBH, cổ trướng và kích thước lách.....	45
Bảng 3.15: Mối liên quan giữa mức độ giãn TMTQ với xuất huyết tiêu hóa.....	46
Bảng 3.16: Mối liên quan giữa mức độ giãn TMTQ với số lượng tiểu cầu.....	46
Bảng 3.17: Mối liên quan giữa giãn TMTQ với mức độ xơ gan (Child – Pugh) ..	47
Bảng 3.18: Mối liên quan giữa giãn tĩnh mạch thực quản với một số chỉ số đánh giá chức năng gan.....	47
Bảng 3.19: Mối liên quan giữa BDDTAC và vết trợt dạ dày với THBH.....	48
Bảng 3.20: Mối liên quan giữa BDDTAC và vết trợt dạ dày với cổ trướng ..	48
Bảng 3.21: Mối liên quan giữa BDDTAC và vết trợt dạ dày với kích thước lách..	49
Bảng 3.22: Mối liên quan giữa BDDTAC và vết trợt dạ dày với giãn TMTQ	49
Bảng 3.23: Mối liên quan giữa BDDTAC và vết trợt dạ dày với sự xuất hiện của xuất huyết tiêu hóa.....	50

Bảng 3.24: Mối liên quan giữa BDDTAC và vết trượt dạ dày với số lượng tiểu cầu	50
Bảng 3.25: Mối liên quan giữa BDDTAC và vết trượt dạ dày với mức độ xơ gan (Child – Pugh)	51
Bảng 3.26: Mối liên quan giữa BDDTAC với một số chỉ số đánh giá chức năng gan	51
Bảng 4.1: Một số nghiên cứu về mức độ giãn TMTQ.....	58
Bảng 4.2: Một số nghiên cứu về tỷ lệ BDDTAC.....	61

DANH MỤC HÌNH VÀ BIỂU ĐỒ

Hình 1.1: Phân độ giãn tĩnh mạch thực quản.....	6
Hình 1.2: Phân loại giãn tĩnh mạch dạ dày theo Sarin.....	6
Hình 1.3: Sự khác nhau giữa cấu trúc xoang gan người bình thường (A) và bệnh nhân xơ gan (B)	10
Hình 1.4. Hình ảnh nội soi bệnh dạ dày tăng áp cửa: A, B là thể nhẹ; C, D là thể nặng	12
Hình 1.5: Các tổn thương viêm niêm mạc dạ dày.....	17
Hình 2.1: Phân độ giãn tĩnh mạch thực quản.....	32
Hình 2.2: Hình ảnh nội soi bệnh dạ dày tăng áp cửa: A, B là thể nhẹ; C, D là thể nặng	34
Sơ đồ 2.1: Sơ đồ nghiên cứu	36
Biểu đồ 3.1: Tỷ lệ mắc bệnh theo giới	37
Biểu đồ 3.2: Tỷ lệ các nguyên nhân gây xơ gan	38
Biểu đồ 3.3: Các triệu chứng lâm sàng của đối tượng nghiên cứu	39
Biểu đồ 3.4: Các tổn thương thực quản – dạ dày trên nội soi.....	42